

ŚLADAMI

DRA JANA BIZIELA

GRA TURYSTYCZNA

2-3 h.

WYBIERZ SIĘ NA SPACER ŚLADAMI WIELKIEGO BYDGOSZCZANINA.
POZNAJ JEGO CIEKAWE ŻYCIE I DOKONANIA.

SZPITAL
UNIWERSYTECKI NR 2
IM. DR. JANA BIZIELA
W BYDGOSZCZY

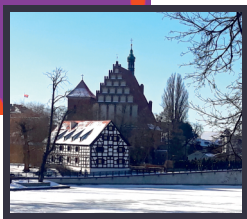
CZYM JEST GRA

Gra miejska to popularny sposób na aktywne zwiedzanie , podczas którego gracze podróżują po mieście rywalizując ze sobą i rozwiązując zagadki. Jedną z jej odmian jest gra turystyczna, którą trzymasz w ręku.

ZWIEDZAJ MIASTO W KAŻDEJ CHWILI

ŚLADAMI DRA JANA BIZIELA

TO GRA, KTÓRA TOCZY SIĘ W BYDGOSZCZY.
UCZESTNICY I UCZESTNICZKI ZABAWY
POZNAJĄ MIEJSCA ZWIĄZANE Z ŻYCIEM
I UPAMIĘTNIENIEM POSTACI
DRA BIZIELA W NASZYM MIEŚCIE

KIM BYŁ DR BIZIEL

Dr Jan Biziel (1858-1934) - zasłużony bydgoski lekarz, doktor medycyny urodzony w Osiecznej w Wielkopolsce. Studiował w uniwersytetach w Lipsku i Gryfii. Praktykę lekarską odbywał m. in. w Chełmie u wybitnego chirurga dra Ludwika Rydygiera (potem profesora UJ). Mieszkał w Krzywiniu, a następnie we Wrocławiu. W marcu 1906 r. na stałe osiedlił się w Bydgoszczy, w której przez wiele lat leczył mieszkańców. Zmarł w wieku 76 lat. W 2024 r. mija 90. rocznica śmierci lekarza.

FABUŁA GRY

Do Bydgoszczy przyjechała warszawska biografistka, która pisze książkę o polskich lekarzach. Kobieta odnajduje znanych medyków z XIX i XX w., aby opisać ich życiorysy. Autorce bestsellerów udało się ustalić, że dr Jan Biziel był nie tylko lekarzem. Ta informacja dodatkowo wzbudziła jej ciekawość i skłoniła do odwiedzenia naszego miasta. Pomóż pisarce odszukać miejsca związane z bydgoskim medykiem oraz rozwiązać zadania, które doprowadzą kobietę do odkrycia całej prawdy o życiu dra Bizielea. Wyniki w formie cyfr połącz literami dołączonymi do zadań i wpisz w RUBRYKĘ.

PODPOWIEDZI

Oto zdjęcia, które mogą okazać się pomocne w odnalezieniu miejsc związanych z dr Janem Bizielem

RUBRYKA

Jeśli chcesz się dowiedzieć czym oprócz leczenia zajmował się dr Jan Bziel, to do poniższych cyfr wpisz dopasowane litery.

1	2	3	4	5	6	7	8

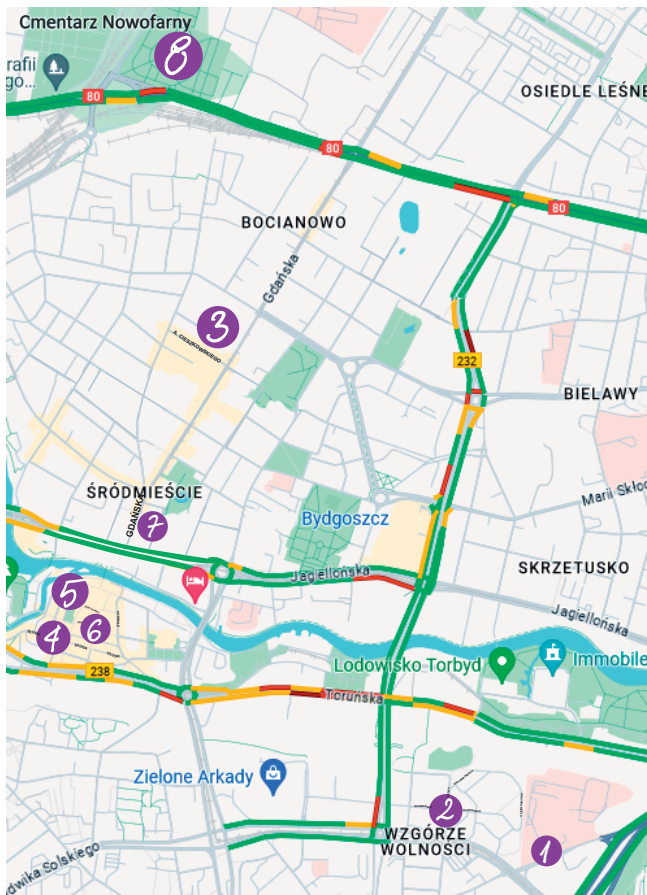
*Kim był nasz bohater?
Odpowiedzi: będziesz musiał poszukać sam!*

Literatura dla zainteresowanych:

- Mieczysław Boguszyński , Od warsztatu balwierskiego do szpitala klinicznego. Z historii bydgoskiego leczenia, Bydgoszcz 2008.
- Janusz Kutta , Bziel Jan, w: Stanisław Błażejowski, Janusz Kutta, Marek Romaniuk, Bydgoski Słownik Biograficzny, praca zbiorowa pod red. Janusza Kutty, T. 2, Bydgoszcz 1995, s. 35-37.
- Janusz Kutta , Honorowi obywatele miasta Bydgoszczy 1920–1939, Bydgoszcz 1992.
- Anna Nadolska, Nasze „strażniczki polskości”. Aktywność patriotyczna kobiet w Bydgoszczy pod koniec okresu pruskiego, „Tabularium Historiae”, t. VIII, 2020, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, s. 49-88.
- Anna Nadolska , Obiekt miesiąca. Jerzy Rupniewski, Portret dr. Jana Bizela, „Bydgoski Informator Kulturalny”, nr 2, (502) Rok XLV, luty 2019, s. 22.

PLAN MIASTA

Naplanie znajdują się cyfry odpowiadające numerom zadań.

Legenda:

- 1 ul. K. Ujejskiego 75
- 2 ul. Biziela (skrzyżowanie z ul. Słowiańską)
- 3 ul. A. Cieszkowskiego 3
- 4 ul. Długa 12
- 5 Stary Rynek/ Jezuicka 1
- 6 Stary Rynek 24
- 7 ul. Gdańska 4
- 8 ul. Artyleryjska 10

Autorka gry: dr Anna Nadolska

Projekt i opracowanie graficzne: Hanna Behrendt

Plakat na okładce: Wiktoria Rumińska, PLSP im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy

Współpraca: dr Łukasz Kosiński

Fotografie: Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy

(repr. foto. Wojciech Woźniak), Narodowe Archiwum Cyfrowe oraz dr Anna Nadolska

Organizatorzy:

SZPITAL
UNIWERSYTECKI NR 2
IM. DR. JANA BIZIELA
W BYDGOSZCZY

Partner:

MIEJSKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
IM. STANISŁAWA GROCHOWIAKA
W LESZNIE

START

Jestem już w Bydgoszczy.
To bardzo piękne miasto!
Niestety mam mało czasu.
Pociąg powrotny
do Warszawy odjeżdża
za kilka godzin.
Muszę prędko odszukać
brakujące fakty
z życia doktora
Biziela.

UL. K. UJEJSKIEGO 75

Miejsce, które kojarzę
z zawodem lekarza, to szpital.
Zacznijmy więc od szpitala!
Miałam nosa!
Ta placówka medyczna
nosi imię naszego bohatera.
Jest tu wiele oddziałów
specjalistycznych i poradni...
i ludzi w białych fartuchach.
Ciekawe czego
się tutaj dowiemy?

SZPITAL
UNIWEKSYTECKI NR 2
IM. DR. JANA BIZIELA
W BYDGOSZCZY

Teraz będziemy musieli skorzystać
z jakiegoś środka transportu. Pojedziemy
do domu, w którym mieszkał dr Biziel.
Ale dlaczego to miejsce nazywano
„kuźnią polskości”. Acha... w czasach
zaboru pruskiego lekarz walczył
z germanizacją, udzielał się w polskich
organizacjach m. in. w Towarzystwie
Przemysłowym, Towarzystwie
Rzemieślników i Towarzystwie Czytelni
Ludowych. Był też jednym z liderów
Narodowego Stronnictwa Pracy.
W 1917 r. współorganizował bydgoskie
obchody setnej rocznicy śmierci
Tadeusza Kościuszki, które stały
się okazją do celebracji uczuć
patriotycznych Polaków. Szukajmy
dalej... robi się coraz ciekawiej!

ZADANIE

1

Do liczby
schodków
prowadzących
do wejścia
głównego szpitala,
dodaj jeden.

7

Idźmy dalej.
Może na ulicy Biziela
pozyskamy nowe informacje?
Warto sprawdzić!

ZADANIE

2

Od liczby liter
widniejącej
na tabliczce
z nazwą ulicy,
odejmij siedem.

A

pocztówka, Otto Junga, ok. 1920, ul. Cieszkowskiego, wł. MOB (MOB H/F-5710)

Budynek, tablica pamiątkowa,
ul. A. Cieszkowskiego

ZADANIE

3

Do liczby wież
przykrytych
helmem z iglicą
będących częścią
budynku, dodaj
pięć.

A

Czy wiesz, że...
dr Jan Biziel jest
Honorowym Obywatelem
miasta Bydgoszczy?

Czy wiesz, że...
po Bydgoszczy
jeździ tramwaj
o nazwie
dr Jan Biziel?
To forma
upamiętnienia
tej zasłużonej
dla miasta
postaci.

ZADANIE

4

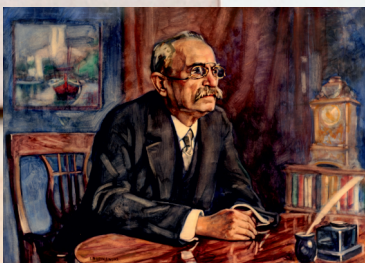
Numer
budynku
podziel
przez
cztery.

I

UL. DŁUGA, KAMENICA, TABLICA PAMIĄTKOWA,

Mój „pisarski nos” przywiódł
nas aż tutaj. Budynek niepozorny,
ale jest jakaś tablica. Czy to możliwe?
Dr Biziel był konspiratorem
w powstaniu wielkopolskim 1918/1919!
Tutaj ukrywał i leczył rannych
powstańców, a nawet pomagał
im w ucieczce, aby nie wpadli
w ręce wroga!
Co za odważny człowiek! Idźmy dalej...

Jerzy Rupniewski, Portret dr. Jana Biziela, 1933, olej,
wł. MOB (MOB MW-168)

Czy wiesz, że...

w Wojewódzkiej i Miejskiej
Bibliotece Publicznej im. dr. Witolda Betzy
znajdują się materiały związane z osobą
dra Jana Biziela, a Muzeum Okręgowe
im. Leona Wyczółkowskiego posiada
m. in. portrety lekarza namalowane
przez Jerzego Rupniewskiego?

ZADANIE

Do liczby masztów
stojących przed
wejściem do ratusza,
dodaj dwa.

5

ZADANIE

Od liczby okien
umieszczonych w fasadzie
(główniej elewacji)
budynku, odejmij
szesnaście.

6

Obserwatorzy defilady Wojska Polskiego, pl. Wolności,
22.01.1920, wł. MOB (MOB H/F-566)

A co ja widzę? Czy to biblioteka?

STARY RYNEK, WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Czy tutaj możemy dowiedzieć się
czegoś o naszym doktorze?
Owszem, bo w dawnej Bibliotece
Miejskiej pracowała jego córka,
Ludwika. Z kolei żona lekarza Maria
i dwie starsze córki Maria i Pelagia
były nauczycielkami i aktywnymi
patriotkami. Małżonka Biziela
należała do Czytelni dla kobiet,
a w 1908 r. brała udział w wiecu
kobiet polskich. Co za wspaniała
rodzina! Ale idźmy dalej,
bo niedługo odjeżdża mój pociąg...

STARY RYNEK/UL. JEZUICKA, URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY

A to chyba najważniejszy budynek
w mieście? Tutaj 19.01.1920 roku
Biziel jako prezes Polskiej
Rady Ludowej na Bydgoszcz
i przedmieścia brał udział
w przejęciu władzy w Bydgoszczy
z rąk niemieckich w ręce polskie.
Dzień później wspólnie
z rodakami witał Wojsko Polskie
wkraczające na Stary Rynek
i przemawiał. W wolnej Polsce
pełnił funkcję przewodniczącego
bydgoskiej Rady Miejskiej.
Był związany z ugrupowaniem
chrześcijańsko-demokratycznym.
Czuję, że napiszę wspaniały tekst
o tym człowieku.

Czy wiesz, że...
lekarza za zasługi
„na polu pracy
filantropijnej
i narodowej”
odznaczono
Orderem Odrodzenia
Polski kl. IV?

ZADANIE

8

Od liczby liter
w panińskim
nazwisku żony
dra Biziela,
odejmij pięć.

D

ZADANIE

7

Liczba herbów Bydgoszczy
znajdujących się na elewacji
zabytkowego budynku.

Z

UL. GDAŃSKA, GMACH GŁÓWNY,
MUZEUM OKRĘGOWE
IM. LEONA WYCZÓLKOWSKIEGO

O, jaki piękny gmach!
Muzeum Okręgowe?
Czy ja dobrze trafiłam?
Zdecydowanie tak!
W tym budynku znajdował
się kiedyś Szpital Miejski.
Tu lekarzem naczelnym,
a także ordynatorem Oddziału
Wewnętrzny był dr Bizieli.
Od połowy lat 20. XX w. prowadził
już tylko prywatną praktykę
lekarską. Ale to jeszcze
nie wszystko! Nasz bohater
działał także w Izbie Lekarskiej
Poznańsko-Pomorskiej
i w Towarzystwie Lekarskim
na Obwód Nadnotecki
w Bydgoszczy. A teraz już ostatnie
miejsce, które chciałabym z Tobą
odwiedzić....
Ale pieszo, raczej nie damy rady...

UL. ARTYLERYJSKA,
CMENTARZ NOWOFARNY

Mogiła dra Biziela...
Niedługo po przebytym
udarze mózgu zasłużony
lekarz zmarł.
W nekrologach pisano,
że był „żywym wzorem
pracowitości, rzetelności
i wszelkich cnót
obywatelskich”.
Tutaj zakończę
swoje poszukiwania.
Zebrany materiał posłuży mi
do napisania świetnego
tekstu o dr Bizieliu.

Nekrolog śp. dra Jana Biziela, „Dziennik Bydgoski”, nr 29, 1934.

Czy wiesz, że... przy
ul. Gdańskiej 5 znajduje
się apteka „Pod Łabędziem”
oddział Muzeum Okręgowego,
w którym można obejrzeć
wystawę dotyczącą dziejów
aptekarsstwa bydgoskiego
i prowadzone są warsztaty
z zakresu zdrowia, higieny,
farmacji czy medycyny?

BARDZO DZIĘKUJĘ ZA TWOJĄ POMOC
WRACAM DO STOLICY